

Protokół z posiedzenia Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich PAN
11 października 2016 roku

Posiedzenie otworzyła i prowadziła Przewodnicząca Rady Naukowej IBL PAN, prof. Dr hab. Anna Grześkowiak-Krwawicz.

Swoją nieobecność na radzie usprawiedliwili: prof. Teresa Kostkiewiczowa, prof. Anna Sobolewska, dr hab. Beata Dorosz, dr hab. Elżbieta Kiślak, prof. Krzysztof Mrowcewicz, dr hab. Jacek Kopciński.

Na początek Przewodnicząca przekazała Radzie informację o tym, że prof. Maria Bokszczanin została uhonorowana Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze *Gloria Artis*”. Rada przyjęła tę wiadomość oklaskami.

Następnie Przewodnicząca poprosiła Radę o przegłosowanie zmiany w porządku obrad, polegającej na dodaniu punktu **1a. Uchwała Rady w sprawie podziału zysku netto za 2015 rok**. Członkowie Rady w głosowaniu jawnym, przez podniesienie ręki, jednomyślnie zatwierdzili tę zmianę.

W następnej kolejności Przewodnicząca wręczyła dyplomy habilitacyjne dr hab. Annie Janickiej, dr hab. Krzysztofowi Jaworskiemu i dr hab. Markowi Troszyńskiemu.

Porządek obrad (uwzględniający zmianę):

1. Informacja Dyrekcji o sprawach bieżących

1a. Uchwała Rady w sprawie podziału zysku netto za 2015 rok

2. Wniosek Dyrekcji w sprawie zatrudnienia dr hab. Tamary Brzostowskiej-Tereszkiewicz na stanowisku profesora nadzwyczajnego

3. Wniosek Komisji w postępowaniu o nadanie tytułu profesora dr hab. Jolancie Sztachelskiej

4. Wniosek komisji habilitacyjnej w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Piotrowi Sobolczykowi

5. Nadanie stopnia doktora nauk humanistycznych mgr Monice Myszor-Ciecieląg

6. Powołanie recenzentów i komisji doktorskich mgr Doroty Staszewskiej

7. Uzupełnienie komisji doktorskich mgr Marty Janczewskiej

8. Sprawy różne

Ad.1.

I. Informacja Dyrekcji o sprawach bieżących

Dyrektor Mikołaj Sokołowski omówił 4 najważniejsze sprawy:

- I. Pogratulował raz jeszcze prof. Marii Bokszczanin z okazji otrzymania złotego medalu „Gloria Artis”, a także poinformował o nominacjach do innych nagród książek, które ukazały się w wydawnictwie IBL PAN: książka dr hab. Ewy Kołodziejczyk *Amerykańskie powojnie Czesława Miłosza* została nominowana do nagrody im. Tadeusza Kotarbińskiego, a edycja *Notatników Aleksandra Wata* w opracowaniu prof. Adama Dziadka – do nagrody im. Jana Długosza.
- II. Dyrektor poinformował następnie, że 23 września b.r. otrzymał pismo z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie parametryzacji. Przypomniął, że wiceminister Sirko był zwolennikiem zmian w tej ocenie, m.in. uzupełnienia oceny czysto statystycznej o ocenę ekspercką. Minister Sirko podał się do dymisji. Z otrzymanego pisma wynika, że przyszłoroczna ocena parametryczna zostanie przeprowadzona mniej więcej na tych samych zasadach co dotychczas, a prace nad pogłębioną zmianą kryteriów i sposobu przeprowadzania oceny przesunięto na lata 2020-2021. Dyrektor wyraził pogląd, że dla IBL PAN to nie jest zła wiadomość.
- III. Następnie Dyrektor Sokołowski przeszedł do tematu relacji Instytutu Badań Literackich z władzami Polskiej Akademii Nauk. Przypomniął, że Prezes PAN złożył projekt tzw. małej nowelizacji ustawy o PAN na ręce ministra Jarosława Gowina, który przesłał go do Premier Beaty Szydło i projekt został przekazany do biura legislacyjnego Urzędu Rady Ministrów. Dyrektor poinformował, że według jego wiedzy projekt ten nie będzie procedowany.
Następnie omówił pismo otrzymane od Prezesa PAN dotyczące niejednoznaczności afiliacji publikacji naszych pracowników oraz nieobecności Instytutu w tzw. Top 25, czyli w najbardziej prestiżowych czasopismach według bazy Scopus. Odpowiedzią było obszerne, szczegółowe pismo analityczne i najważniejsze jego punkty Dyrektor Sokołowski zreferował:
 - Wyjaśniono, że sprawa niejednoznaczności afiliacji dotyczy stanu sprzed kilku lat, w tej chwili nie ma tego problemu (mogły się zdarzyć jednostkowe przypadki podwójnej afiliacji).
 - Obszerne omówiono bazę Scopus, która budzi wiele wątpliwości, nie tylko Dyrektora Sokołowskiego. Kilka miesięcy temu, na spotkaniu Dyrektorów poszczególnych jednostek PAN w Instytucie Sztuki, Dyrektor Elżbieta

Witkowska-Zaremba przedstawiła wady tej bazy. Nieobecność autorów IBL w Top 25 wyliczanym na podstawie bazy Scopus wynika z faktu, że baza ta nie odpowiada specyfice naszych badań. Założona została przez środowisko socjologiczno-psychologiczne i pewne obszary, np. humanistyka, są w niej niedowartościowane. W wyniku analizy stwierdzono brak w rejestrze wielu ważnych czasopism, a co gorsza, wybiórczość numerów i roczników tytułów teoretycznie obecnych w bazie. Tak więc statystyczne analizy czynione na podstawie tej bazy prowadzą do nieprawdziwych wniosków. 9 marca 2015 roku Dyrekcja IBL wystosowała do Ministerstwa pismo podpisane także przez Dyrektorów Instytutu Historii, Instytutu Sztuki, Instytutu Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych, Instytutu Historii Nauki, Instytutu Archeologii i Etnologii, z postulatem, by Ministerstwo odstąpiło od brania pod uwagę tej bazy przy ocenie parametrycznej. Odzew był pozytywny i Ministerstwo przestało uwzględniać dane z tej bazy. Dyrektor wyraził zaniepokojenie, że znów wraca ten temat, bo jasne jest, że baza ta powstała na potrzeby pewnych dyscyplin i jest krzywdząca dla innych.

- Przywołano także kwestię fundamentalną: przypomniano, że w IBL Dyrektor uruchomił program IBL.eu, aby ułatwić naszym uczonym udział w europejskich czy światowych debatach naukowych. Podkreślił jednocześnie, że tego typu działania nie mogą mieć charakteru absolutystycznego czy dogmatycznego i nie mogą być jedynym narzędziem czy to prowadzenia badań, czy zarządzania Instytutem. Stwierdzono wprost: nie narzucimy badaczom, których prace są istotnie ważne dla uprawianej przez nich dyscypliny lub środowiska, sztucznych biurokratycznych wymogów, np. obecności w jakiejś bazie. Wspieramy wszystkie działania zmierzające do rzetelnego i pełnego odzwierciedlenia badań prowadzonych w Polsce, ale nie zamierzamy przeglądać się w krzywym zwierciadle, jakim jest baza Scopus.

IV. Następnie Dyrektor Sokołowski przeszedł do omówienia kolejnej istotnej kwestii.

Poinformował, że otrzymał na swoją skrzynkę mailową datowane na 13 września 2016 Oświadczenie Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów przy Instytucie Filozofii i Socjologii PAN w sprawie rządowej propozycji zmian w ustawie o Instytucie Pamięci Narodowej.

Proponowana w projekcie zmiana ma m.in. wprowadzać unormowanie prawne „mające na celu skuteczną obronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej”. W

projekcie ustawy przewidziana jest penalizacja obejmująca nawet karę pozbawienia wolności. Następnie Dyrektor wyraził zaniepokojenie tym, że zmiana w ustawie może dotyczyć także badań naukowych. Uznał, że Instytut powinien się ustosunkować to tej kwestii i rekomendował Radzie powołanie 3-osobowej komisji do rozpatrzenia tej sprawy. W takim gronie można by się jej dokładniej przyjrzeć, przeanalizować odpowiednie akty prawne, ewentualnie zamówić ekspertyzy i sformułować propozycję stanowiska w tej kwestii, które na następnej Radzie zostałyby zaprezentowane, przedyskutowane, a następnie przegłosowane. Wtedy można by publicznie zabrać głos.

Przewodnicząca poparła propozycję Dyrektora dotyczącą powołania komisji, podkreślając, że sprawa wymaga dokładnego zbadania i roztropnego postępowania. Następnie otworzyła dyskusję.

Jako pierwszy głos zabrał **prof. Marek Zaleski**. Stwierdził, że nie widzi potrzeby powoływania specjalnej komisji. Cała sprawa została zreferowana przez środki masowego przekazu, wypowiadali się na ten temat eksperci i wszystko wydaje się jasne.

Prof. Borkowska przychyliła się do tego głosu.

Prof. Ryszard Nycz uznał, że kompetentnie w tej sprawie wypowiedzieli się już członkowie Centrum Badań nad Zagładą Żydów i Rada Naukowa IBL powinna po prostu przyłączyć się do tego głosu. Podkreślił jednocześnie, że nie możemy pozostać obojętni na tę sprawę nie tylko dlatego, że dotyczy w jakimś stopniu badań naukowych, lecz także dlatego, że to kwestia szeroko pojętej humanistyki. Dodał, że Rada Naukowa IBL nie może się uchylać od głosu w ważnych sprawach dotyczących także spraw społecznych środowiska, w którym funkcjonuje.

Prof. Andrzej Dąbrówka poinformował, że rozmawiał na konferencji w Poznaniu z Przewodniczącym Instytutu Archeologii i Etnologii i że tam postanowiono nie nadać żadnego biegu tej sprawie.

Przewodnicząca wyjaśniła, że w dyskusji nie chodzi o uchylanie się od głosu. Podkreśliła, że jej zdaniem IBL jest na tyle szacowną Instytucją, że powinien się wypowiadać sam we własnym imieniu. Zauważyła, że zanim Rada podpisze się pod mocnymi sformułowaniami, których użyto w oświadczeniu, należałoby rzetelnie zgłębić sprawę i zapoznać się z projektem zmian w ustawie. Dodała, że Instytut Historii PAN też wybrał komisję i przygotowuje własne stanowisko. Następnie poprosiła Dyrektora Sokołowskiego o odczytanie Radzie treści Oświadczenia Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów (w załączeniu).

Po odczytaniu przez Dyrektora Oświadczenia, głos zabrał **prof. Zdzisław Łapiński**. Jako przyczynek do dyskusji odczytał fragment artykułu z „Gazety Wyborczej” dotyczący wymierzenia kary 500 zł grzywny za znieważenie hymnu narodowego dla Jasia Kapeli, który dokonał trawestacji kilku wersów hymnu Polski. Uważa to za przykład, do jakiego absurdu mogą prowadzić tego typu przepisy.

Przewodnicząca Rady sprostowała, że Jaś Kapela został skazany na podstawie innych, obowiązujących już przepisów. Dyskusja natomiast dotyczy planowanego projektu zmian w ustawie.

Prof. Teresa Dobrzyńska zapytała, o jakich ograniczeniach stosowania ustawy mowa w cytowanym liście. Według jej wiedzy w proponowanym projekcie zmian ma się znaleźć zapis, który wyklucza działania naukowe i artystyczne spod penalizacji.

Prof. Maria Prussak jako przyczynek historyczny przywołała passus z dziennika Kazimierza Wyki, który notował, że z jego książki pt. *Życie na niby* cenzura usunęła fragment mówiący o tym, że była grupa polskiego mieszczaństwa, która bardzo chętnie poszłaby na współpracę ekonomiczną z okupantem niemieckim. Urząd Cenzury znalazł jakieś argumenty, żeby wykreślić ten fragment.

Prof. Ryszard Nycz dodał, że owszem, przepis o obronie dobrego imienia istniał wcześniej. Jednak proponowane zmiany mogą uruchomić nową wykładnię prawną.

Przewodnicząca Rady, prof. Anna Grześkowiak-Krwawicz przyznała, że niełatwo jest znaleźć w Internecie rzetelne informacje na temat proponowanych zmian i ich konsekwencji. Dlatego zasadne wydaje się dogłębne zbadanie tej sprawy. Podsumowała, że dyskusja toczy się o to, czy poprzeć w tej chwili Oświadczenie Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów, czy przeanalizować odpowiednie projekty zapisów prawnych i wydać własne oświadczenie w tej sprawie.

Prof. Grażyna Borkowska uznała, że jedyne, co Rada może zrobić natychmiast, to zdecydować o poparciu lub nie dla wypowiedzi Centrum. Zgłosiła formalny wniosek o przeprowadzenie głosowania nad poparciem Oświadczenia Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów w sprawie zmian w ustawie o IPN.

Dr hab. Ewa Szary-Matywiecka podzieliła się z Radą swoją refleksją po odczytaniu przez prof. Łapińskiego notatki z „Gazety Wyborczej”. Stwierdziła, że być może dowiadujemy się, że nasz hymn narodowy jest hymnem uchodźczym.

Prof. Andrzej Dąbrówka powiedział, że najistotniejszym kontekstem dla proponowanej zmiany jest fakt powszechnej na świecie penalizacji tzw. kłamstwa oświęcimskiego. Jego

zdaniem polski rząd prawdopodobnie chce, aby karać więzieniem – tak jak za kłamstwo oświęcimskie – za kłamstwo w sprawie np. „polskich obozów koncentracyjnych”.

Prof. Michał Głowiński wyraził wątpliwości, co do zakresu użytej w proponowanych zmianach kategorii „Polacy”. Czy chodzi o kategorię ogólnonarodową, czy też o poszczególne osoby, czy np. negatywna ocena braci Laudańskich – rdzennych, czystych rasowo Polaków, aktywnych podczas mordów w Jedwabnem – może podlegać penalizacji jako obraza Polaków, czy też będzie traktowana jako wypowiedź o konkretnych ludziach.

Przewodnicząca odpowiedziała, że taka wypowiedź nie jest wbrew faktom, więc nie podlega tym przepisom.

Dr hab. Ewa Głębińska zauważyła jednak niebezpieczeństwo użycia w zapisie prawnym także formuły „wbrew faktom”. Przypomniała wypowiedź Pani Minister Oświaty, z której słów wynikało, że albo faktów nie zna, albo zna inne fakty w sprawie Jedwabnego.

Prof. Małgorzata Czermińska oświadczyła, że w pełni zgadza się z postulatami zawartymi w piśmie Centrum, dodała jednak, że jej zdaniem bardziej skutecznym działaniem byłoby odrębne pismo Instytutu w tej sprawie, zawierające m.in. argumenty wyłożone w tej dyskusji. Własne stanowiska Instytutu Badań Literackich i Instytutu Historii, zapewne zbieżne co do meritum z Oświadczeniem Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów, będą ważniejszym głosem niż tylko poparcie pisma Centrum.

Prof. Zdzisław Łapiński zaproponował głosowanie nad dwiema opcjami: 1. Poparcie dla Oświadczenia Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów; 2. Powołanie komisji i wypracowanie własnego stanowiska na następnej Radzie Naukowej.

Przewodnicząca uznała to rozwiązanie za słuszne i zaproponowała głosowanie tajne, na kartkach.

Prof. Andrzej Dąbrowski zaprotestował i oznajmił, że po raz kolejny Rada chce głosować w sprawie tekstu, którego nie zna. Oświadczenie Członków Centrum odnosi się bowiem do pisma, którego Rada nie widziała.

Odezwały się głosy z sali, że głosowanie powinno być jawne.

Dyrektor Mikołaj Sokołowski poparł propozycję Przewodniczącej Rady, żeby głosowanie było tajne.

Prof. Małgorzata Czermińska także poparła to stanowisko.

Przewodnicząca uzasadniła propozycję głosowania tajnego chęcią uniknięcia podziałów wśród członków Rady.

Dr hab. Marcin Cieński zauważył dwa porządki debaty. Zaproponował głosowanie najpierw nad poparciem Oświadczenia Członków Centrum. Jeśli Rada Naukowa IBL PAN poprze to

oświadczenie, kończy to sprawę, jeżeli nie poprze, odbędzie się głosowanie nad powołaniem komisji i sformułowaniem odrębnego stanowiska.

Dr hab. Jacek Leociak poparł propozycję swojego przedmówcy. Zaznaczył, że projekt zmian w ustawie, o którym mowa w Oświadczeniu Członków Centrum, ma być wkrótce głosowany w sejmie. Jeśli Rada będzie czekać z zabranieniem głosu w tej sprawie do następnego zebrania, to jej stanowisko może okazać się bezprzedmiotowe.

Przewodnicząca przychyliła się do propozycji dr. hab. Marcina Cieńskiego i zarządziła głosowanie tajne w sprawie poparcia Oświadczenia Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów przy IFiS PAN w sprawie zmian w ustawie o IPN.

Prof. Marek Zaleski zauważył że decyzja o głosowaniu tajnym może stwarzać niebezpieczny precedens i zagraża społeczności Rady jako wspólnocie, w związku z tym postuluje głosowanie jawne.

Prof. Jan Kordys przyłączył się do opinii Marka Zaleskiego. Głosowanie jawne poparła także **Prof. Grażyna Borkowska**.

Przewodnicząca wyjaśniła, że głosowanie tajne ma na celu uniknięcie zbyt ostrych podziałów w Radzie. Intencją Przewodniczącej jest to, by każdy zagłosował zgodnie z własnym sumieniem.

Prof. Małgorzata Czermińska oświadcza, że skoro istotne znaczenie ma czas zabrania przez Radę głosu, ona wbrew swojej wcześniejszej wypowiedzi o wypracowaniu odrębnego stanowiska – zamierza głosować za poparciem Oświadczenia Członków Centrum.

Przewodnicząca potwierdziła swoją decyzję o przeprowadzeniu głosowania tajnego. Przypomniała, że głosowanie dotyczy poparcia przez Radę IBL PAN Oświadczenia Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów w sprawie zmian w ustawie o IPN, a członkowie Rady na rozdanych Kartach mają napisać „tak”, „nie” lub „wstrzymuje się”.

Po zebraniu kart i przeliczeniu głosów Przewodnicząca odczytała wyniki. Głosowało 36 osób.

Za poparciem Oświadczenia Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów w sprawie zmian w ustawie o IPN głosowało 28 osób,
przeciw głosowały 3 osoby,
wstrzymało się 5 osób.

W wyniku głosowania tajnego Rada Naukowa IBL PAN poparła Oświadczenie Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów w sprawie zmian w ustawie o IPN.

Ad.1a.

Uchwała Rady w sprawie podziału zysku netto za 2015 rok.

Dyrektor Mikołaj Sokołowski skierował do Rady prośbę o akceptację następującego podziału zysku netto za 2015 rok: z kwoty zysku 93333,53 zł proponuje przekazać 8000 do Funduszu rezerwowego, a resztę, czyli 85333,53 – na zwiększenie Funduszu statutowego. Dodał, że Prezes PAN zaakceptował rozliczenie finansowe Instytutu bez zastrzeżeń.

Wobec braku głosów z sali Przewodnicząca zarządziła głosowanie jawne za przyjęciem uchwały w sprawie podziału zysku netto za 2015 rok w brzmieniu przedstawionym przez Dyrektora IBL.

Rada IBL PAN w głosowaniu jawnym, przez podniesienie ręki, jednomyślnie przyjęła uchwałę o podziale zysku netto za 2015 rok.

Ad.2.

Wniosek Dyrekcji w sprawie zatrudnienia dr hab. Tamary Brzostowskiej-Tereszkiewicz na stanowisku profesora nadzwyczajnego IBL PAN

Opinie popierające wniosek Dyrekcji odczytali prof. Michał Głowiński i dr hab. Magdalena Rembowska-Pluciennik (w załączeniu).

Następnie Przewodnicząca zarządziła głosowanie tajne ws. zatrudnienia dr hab. Tamary Brzostowskiej-Tereszkiewicz na stanowisku profesora nadzwyczajnego IBL PAN. W głosowaniu wzięły udział 34 osoby.

Za zatrudnieniem dr hab. Tamary Brzostowskiej-Tereszkiewicz na stanowisku profesora nadzwyczajnego IBL PAN głosowały 34 osoby,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Rada Naukowa przyjęła wniosek Dyrekcji w sprawie zatrudnienia dr hab. Tamary Brzostowskiej-Tereszkiewicz na stanowisku profesora nadzwyczajnego IBL PAN.

Ad.3.

Wniosek Komisji w postępowaniu o nadanie tytułu profesora dr hab. Jolancie Sztachelskiej

Prof. Grażyna Borkowska najpierw zreferowała Radzie Naukowej recenzję dotyczące dorobku dr hab. Jolanty Sztachelskiej, a następnie w imieniu Komisja przedstawiła wniosek o nadanie jej tytułu profesora (w załączeniu).

Następnie Przewodnicząca oddała głos członkom Rady.

Dr hab. Tomasz Chachulski podkreślił ogromne zasługi dr hab. Jolanty Sztachelskiej przy organizacji konkursu Sienkiewiczowskiego oraz przy szeroko pojętej popularyzacji osoby i twórczości Henryka Sienkiewicza.

Prof. Teresa Dobrzyńska dodała, że dr hab. Jolanta Sztachelska na gali zamykającej konkurs wygłosiła świetny wykład o Sienkiewiczu.

Prof. Grażyna Borkowska przypomniała, że także na Festiwalu Nauki dr hab. Jolanta Sztachelska wystąpiła z nadzwyczajnym wykładem.

Następnie Przewodnicząca zarządziła głosowanie tajne ws nadania tytułu profesora dr hab. Jolancie Sztachelskiej. W głosowaniu wzięło udział 31 osób.

Za nadaniem tytułu profesora dr hab. Jolancie Sztachelskiej głosowało 28 osób,
przeciw głosowała 1 osoba,
wstrzymały się 2 osoby.

Rada Naukowa poparła wniosek Komisji o nadanie tytułu profesora dr hab. Jolancie Sztachelskiej.

Następnie, przed ogłoszoną przerwą w obradach, w trybie informacji dyrektor Mikołaj Sokołowski zaprosił członków Komisji Bibliotecznej w przerwie następnej Rady Naukowej do pokoju Agnieszki Żebrowskiej na krótką naradę.

Ad.4.

Wniosek komisji habilitacyjnej w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Piotrowi Sobolczykowi

Przewodnicząca przypomniała, że na wniosek przewodniczącego Komisji do wszystkich członków Rady zostały rozesłane recenzje prac przedstawionych jako podstawa habilitacji dr. Sobolczyka.

Uchwałę komisji habilitacyjnej wraz z uzasadnieniem odczytała sekretarz komisji dr hab. Ewa Głębicka (w załączeniu). Sekretarz poinformowała Radę, że istnieje możliwość zapoznania się z protokołem z posiedzenia komisji. Komisja wyraziła negatywną opinię w sprawie nadania dr. Piotrowi Sobolczykowi przez IBL PAN tytułu doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych.

Przewodnicząca oddała głos członkom Rady.

Prof. Andrzej Dąbrówka jako przewodniczący komisji konkursowej poinformował Radę, że dr Sobolczyk w ostatnim konkursie na nowych pracowników IBL, na rozmowie kwalifikacyjnej wypadł bardzo słabo. Komisja była rozczarowana jego odpowiedziami. Jest

to zdaniem prof. Dąbrówki dramatyczny przypadek człowieka pracowitego i wszechstronnie uzdolnionego, któremu jednak brak dyscypliny badawczej. Wyraził zadowolenie z wniosków komisji, ponieważ uważa, że Rada Naukowa IBL nie może firmować prac wzbudzających takie wątpliwości metodologiczne. Profesor stwierdził, że cała sprawa rzuca także złe światło na procedury wydawnicze. Wyraził zdziwienie, że tego typu książki mogą być wydawane bez recenzji. Następnie prof. Dąbrówka poinformował Radę, że jest recenzentem habilitacji Piotra Oczki (autora jednoznacznie negatywnej recenzji habilitacji dr. Piotra Sobolczyka) i uważa go za wybitnego znawcę tematyki *gender* i *queer* oraz homoseksualnych motywów w literaturze. Za godną szacunku uznał postawę recenzenta, który potrafił wznieść się ponad osobiste predylekcje i napisał recenzję bardzo rzetelną choć, niestety, negatywną.

Dr Dorota Krawczyńska wyjaśniła, że Wydawnictwo IBL nie miało nic wspólnego z publikacją anglojęzycznej książki *Polish Queer Modernism* wydanej przez Petera Langa i zapewniła, że Wydawnictwo IBL stosuje odpowiednie procedury redakcyjne w przypadku przygotowywania przekładów.

Dr hab. Jacek Leociak przypomniał, że na książce w ogóle nie ma nazwiska tłumacza, co oznacza, że prawdopodobnie to sam autor napisał wersję angielską bardzo słabej jakości.

Prof. Grażyna Borkowska zauważyła, że Rada jest w trudnej sytuacji, ponieważ Instytut miał swój udział w wywindowaniu pozycji dr. Sobolczyka, m.in. przez poparcie jego starań o stypendium dla wybitnych młodych naukowców, które uzyskał. Wyraziła przypuszczenie, że na tamtym wcześniejszym etapie należało przyjrzeć się bliżej jego twórczości.

Prof. Zdzisław Łapiński przypomniał, że wszyscy recenzenci prac habilitacyjnych dr. Sobolczyka podkreślali, iż nie mają zastrzeżeń do wcześniejszego dorobku habilitanta, więc wydaje się, że rekomendacja przedstawiona przez prof. Boleckiego do stypendium ministerialnego i poparcie tej rekomendacji były uzasadnione. Wspomniał też, że poznał Piotra Sobolczyka w trakcie jego studiów doktoranckich i zapamiętał go z seminarium jako bardzo aktywnego i pozytywnie ożywającego intelektualnie zajęcia. Dodał jednak, że nie ma to żadnego znaczenia dla oceny dwóch ostatnich jego książek, które miały być przedmiotem habilitacji.

Prof. Marek Zaleski zapytał, czy prof. Włodzimierz Bolecki, który rekomendował Piotra Sobolczyka do stypendium i u którego habilitant odbywał staż naukowy, zostawił swoją opinię w omawianej sprawie.

Przewodnicząca Rady, prof. Anna Grześkowiak-Krwawicz oznajmiła, że prof. Bolecki się nie wypowiedział, ale nie był członkiem komisji habilitacyjnej, więc nie miał takiego obowiązku.

Prof. Michał Głowiński w pełni zgodził się z prof. Dąbrówką. Podkreślił, że zdaniem jego i prof. Łapińskiego recenzja dr. prof. Piotra Oczki to najlepsza recenzja pracy habilitacyjnej, jaką kiedykolwiek czytali. Następnie wyraził pogląd, że przyjęcie tej habilitacji byłoby kompromitacją Rady Naukowej IBL PAN. Przede wszystkim dr hab. Piotr Oczko wykazał niespójność dyskursu naukowego, ponadto zwrócił uwagę, że dr Sobolczyk nie przywołuje ważnych dla stanu badań pozycji bibliograficznych: prof. Wojciecha Śmiei, Mariana Bieleckiego, Mateusza Skuchy. To są istotne prace, nieporównywalne z tym, co napisał Piotr Sobolczyk. Omawianie w konwencji dziennika intymnego własnych utworów w swojej pracy badawczej to absolutne kuriozum i IBL PAN nie może akceptować takich praktyk. Z recenzji oraz z samych prac, o których mowa, wynika że dr Sobolczyk nie ma ani skrupułów, ani oporów, więc można przypuszczać, że za dwa lata przedstawiłby Radzie trzy nowe książki, w tym jedną napisaną w języku, którego nie zna, i zażądałby nominacji profesorskiej. Dlatego, zdaniem prof. Głowińskiego, należy na tym etapie przerwać tego typu zapędy.

Prof. Adam Dziadek wyraził ubolewanie z powodu zaistniałej sytuacji. Poinformował Radę, że zna dr. Sobolczyka i jego dorobek z konferencji i publikacji sprzed prac zgłoszonych jako podstawa habilitacji i jest to zupełnie inny obraz badacza. Podkreślił, że i jego zdaniem recenzja dr. hab. Piotra Oczki jest znakomita. Przypomniał, że recenzent mówi także o tym, iż Piotr Sobolczyk jest ofiarą nowego systemu uzyskiwania habilitacji, w tym przypadku ewidentnie przedwcześnie.

Dr hab. Jan Kordys kontynuował wątek poruszony przez swojego przedmówcę, ale w szerszym kontekście. Zastanawiał się, czy źródłem problemów jest nowy sposób przeprowadzania habilitacji, czy system, który jest stopniowo wdrażany w Polsce. Wyraził swoje zdumienie biegunowością recenzji. Zadał pytanie, czy omawiana sytuacja jest patologią jednostkową, czy mamy do czynienia z niebezpiecznym exemplum. Przywołał cytaty z recenzji prof. Anny Nasiłowskiej, która o dr. Sobolczyku pisze, że „jego rozwój akademicki realizuje dyrektywy polityki naukowej”, oraz z recenzji prof. Ingi Iwasiów, która używa sformułowania „znakomicie realizuje postulat umiędzynarodowienia badań”. Następnie przytoczył kilka cytatów z recenzji dr. hab. Piotra Oczki: „Quasi naukowy bełkot”, „brak dystansu badawczego”, „autor daje wiarę wierutnym bzduram”, „pomija literaturę przedmiotu”, „naukowe hochsztaplerstwo”.

Wobec braku dalszych głosów w dyskusji Przewodnicząca zarządziła głosowanie tajne w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Piotrowi Sobolczykowi. W głosowaniu wzięły udział 32 osoby.

Za nadaniem stopnia doktora habilitowanego dr. Piotrowi Sobolczykowi głosowała 1 osoba,
przeciw głosowało 25 osób,
wstrzymało się 6 osób.

Rada Naukowa IBL PAN w wyniku głosowania tajnego podjęła uchwałę o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Piotrowi Sobolczykowi.

Ad.5.

Nadanie stopnia doktora nauk humanistycznych mgr Monice Myszor-Ciecieląg

Wniosek i opinię Komisji odczytała dr hab. Ewa Głębicka (w załączeniu).

Następnie Przewodnicząca zarządziła głosowanie tajne w sprawie nadania stopnia doktora nauk humanistycznych mgr Monice Myszor-Ciecieląg. W głosowaniu wzięło udział 31 osób.

Za nadaniem stopnia doktora nauk humanistycznych mgr Monice Myszor-Ciecieląg głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Rada Naukowa IBL PAN w wyniku głosowania tajnego nadała stopień doktora nauk humanistycznych mgr Monice Myszor-Ciecieląg.

Ad.6.

Powołanie recenzentów i komisji doktorskich mgr Doroty Staszewskiej

Promotor pracy doktorskiej mgr Doroty Staszewskiej, prof. Grażyna Borkowska, zaprezentowała nazwiska proponowanych recenzentów i członków komisji doktorskiej. Następnie Rada Naukowa przyjęła rozprawę i rozpoczęło głosowanie tajne w sprawie wyboru recenzentów. Głosowało 31 osób.

Za powołaniem dr hab. Krystyny Pietrych, prof. UŁ na recenzenta pracy doktorskiej mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem prof. Pawła Próchniaka na recenzenta pracy doktorskiej mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,

przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

W wyniku tajnego głosowania Rada Naukowa IBL PAN powołała na recenzentów pracy mgr Doroty Staszewskiej dr hab. Krystynę Pietrych oraz prof. Pawła Próchniaka.

Następnie Przewodnicząca odczytała nazwiska kandydatów do poszczególnych komisji doktorskich i zarządziła głosowanie w pierwszej kolejności w sprawie powołania komisji do spraw egzaminu kierunkowego z filozofii w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej. Głosowało 31 osób.

Za powołaniem prof. Grażyny Borkowskiej na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z filozofii w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr. hab. Danilo Facca na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z filozofii w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr Joanny Krauze-Karpińskiej na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z filozofii w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Rada Naukowa IBL PAN w głosowaniu tajnym wybrała prof. Grażynę Borkowską, dr. hab. Danilo Facca i dr Joannę Krauze-Karpińską na członków komisji do spraw egzaminu kierunkowego z filozofii w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej.

Następnie głosowano skład komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w tym przewodzie. W głosowaniu wzięło udział 31 osób.

Za powołaniem dr hab. Elżbiety Kiślak na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr. hab. Jacka Kopcińskiego na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr. hab. Ewy Matywieckiej na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem prof. Anny Nasiłowskiej-Rek na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr. hab. Zygmunta Ziątka na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

W wyniku głosowania tajnego Rada Naukowa wybrała komisję do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej w składzie: dr hab. Elżbieta Kiślak, dr hab. Jacek Kopciński, dr hab. Ewa Matywiecka, prof. Anna Nasiłowska-Rek, dr hab. Zygmunt Ziątek.

W następnej kolejności głosowano skład komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej. Głosowało 31 osób.

Za powołaniem prof. Adama Dziadka na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr hab. Elżbiety Kiślak na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr. hab. Jacka Kopcińskiego na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr hab. Ewy Matywieckiej na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem prof. Anny Nasiłowskiej-Rek na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr. hab. Zygmunta Ziątko na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Rada Naukowa IBL PAN wybrała w głosowaniu tajnym komisję do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej w składzie: prof. Adam Dziadek, dr hab. Elżbieta Kiślak, dr hab. Jacek Kopciński, dr hab. Ewa Matywiecka, prof. Anna Nasiłowska-Rek, dr hab. Zygmunt Ziątek.

Następnie odbyło się głosowanie w sprawie powołania komisji do egzaminu kierunkowego z języka francuskiego w tym przewodzie doktorskim. W głosowaniu wzięło udział 31 osób.

Za powołaniem prof. Grażyny Borkowskiej na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z języka francuskiego w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem Piotra Czarneckiego na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z języka francuskiego w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr Joanny Krauze-Karpińskiej na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z języka francuskiego w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Rada Naukowa IBL PAN w głosowaniu tajnym wybrała prof. Grażynę Borkowską, Piotra Czarneckiego i dr Joannę Krauze-Karpińską na członków komisji do spraw egzaminu kierunkowego z języka francuskiego w przewodzie doktorskim mgr Doroty Staszewskiej.

Ad.7.

Uzupełnienie komisji doktorskich mgr Marty Janczewskiej

Przewodnicząca wyjaśniła, dlaczego konieczne jest uzupełnienie składu dwóch komisji w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej: komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury oraz komisji do spraw obrony. Były one powołane 4 lata wcześniej, a od tego czasu zmienił się skład Rady Naukowej. Zgodnie z przepisami do tych dwóch komisji muszą wchodzić aktualni członkowie Rady Naukowej. W związku z tym Przewodnicząca zaproponowała w pierwszej kolejności odwołać członków komisji, którzy już nie są członkami Rady Naukowej, a następnie powołać na ich miejsce nowych członków komisji.

Dr hab. Jacek Leociak zauważył, że jeśli osoby niebędące członkami Rady Naukowej z mocy prawa nie mogą wchodzić w skład komisji doktorskich, to sprawa jest jasna i nie trzeba głosować nad ich odwołaniem.

Dr hab. Marcin Cieński sprostował jednak, że członkowie, o których mowa, owszem, nie mogą być w składzie tych komisji, ale formalnie ciągle są. Rada powołała ich na członków komisji, bo byli członkami Rady Naukowej, a teraz, gdy już nimi nie są, Rada ma obowiązek ich odwołać z tych funkcji.

Przewodnicząca zgodziła się z tą opinią i zarządziła głosowanie w sprawie odwołania 2 członków Komisji ds. egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej. Głosowało 30 osób.

Za odwołaniem prof. Maryli Hopfinger-Amsterdamskiej z funkcji członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowało 30 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za odwołaniem dr. hab. Piotra Wilczka z funkcji członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowało 30 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Rada Naukowa IBL PAN w wyniku tajnego głosowania odwołała prof. Marylę Hopfinger-Amsterdamską i dr. hab. Piotra Wilczka z funkcji członków komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej.

Następnie Przewodnicząca zaproponowała głosowanie tajne w sprawie odwołania 3 członków Komisji ds. obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej. Głosowało 31 osób.

Za odwołaniem dr. hab. Marka Bieńczyka z funkcji członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób

Za odwołaniem prof. Maryli Hopfinger-Amsterdamskiej z funkcji członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

Za odwołaniem dr. hab. Piotra Wilczka z funkcji członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowało 31 osób,
przeciw głosowało 0 osób,
wstrzymało się 0 osób.

W wyniku tego głosowania Rada Naukowa IBL PAN odwołała dr. hab. Marka Bieńczyka, prof. Marylę Hopfinger-Amsterdamską i dr. hab. Piotra Wilczka z funkcji członków komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej.

W następnej kolejności Przewodnicząca Rady zarządziła głosowanie tajne w sprawie uzupełnienia komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej. Głosowały 32 osoby.

Za powołaniem prof. Teresy Dobrzyńskiej na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowały 32 osoby,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem prof. Anny Nasiłowskiej-Rek na członka komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowały 32 osoby,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

W wyniku tajnego głosowania Rada Naukowa IBL PAN uzupełniła skład komisji do spraw egzaminu kierunkowego z literatury w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej o następujące osoby: prof. Teresę Dobrzyńską oraz prof. Annę Nasiłowską-Rek.

Następnie Przewodnicząca Rady zaproponowała głosowanie tajne w sprawie uzupełnienia komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej. Głosowały 32 osoby.

Za powołaniem prof. Teresy Dobrzyńskiej na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowały 32 osoby,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem prof. Anny Nasiłowskiej-Rek na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowały 32 osoby,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

Za powołaniem dr hab. Ewy Matywieckiej na członka komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej głosowały 32 osoby,

przeciw głosowało 0 osób,

wstrzymało się 0 osób.

W wyniku tajnego głosowania Rada Naukowa IBL PAN uzupełniła skład komisji do spraw obrony w przewodzie doktorskim mgr Marty Janczewskiej o następujące osoby: prof. Teresę Dobrzyńską, prof. Annę Nasiłowską-Rek i dr hab. Ewę Matywiecką.

Ad.8.

Sprawy różne

Kierownik studiów doktoranckich IBL PAN, dr hab. Jacek Wójcicki poinformował Radę, że w terminie przewidzianym odpowiednimi przepisami wpłynęły 2 wnioski doktorantów chcących ubiegać się o stypendium Prezesa PAN. Złożyli je: Dorota Jarecka i Paweł Rams. Opiekunem naukowym Doroty Jareckiej jest prof. Marek Zaleski, a Pawła Ramsa – prof. Michał Głowiński. Kierownik studiów doktoranckich z pełnym przekonaniem rekomendował te osoby do stypendium i poprosił Radę o poparcie ich wniosków.

Następnie głos zabrał prowadzący seminarium, **dr hab. Jan Kordys**, najgoręcej popierając wnioski obojga doktorantów o stypendium. Podkreślił, że oboje oni wyróżniają się na zajęciach, przygotowują wspaniałe prace i współpraca z nimi jest prawdziwą przyjemnością. **Prof. Grażyna Borkowska** dodała, że współpracuje z Pawłem Ramsem przy różnych zadaniach badawczych i uważa go za wszechstronnie uzdolnionego i niesłychanie rzetelnego, pomocnego i pracowitego. Fragmenty jego pracy zna, bo były publikowane w „Pamiętniku Literackim”.

Przewodnicząca Rady prof. Anna Grześkowiak-Krwawicz poprosiła o przypomnienie, jakimi tematami zajmują się wspomniani doktoranci.

Dr hab. Jan Kordys poinformował, że mgr Jarecka pisze doktorat na temat recepcji surrealizmu w Polsce po 1945 roku – o obecności tej problematyki w sztuce polskiej tego okresu. Paweł Rams natomiast pisze o recepcji Brzozowskiego zaraz po II wojnie światowej i jest już w pracach bardzo zaawansowany.

Dr hab. Jacek Leociak dodał, że zna Dorotę Jarecką i uważa za niezwykle ważne szczególnie dwie jej cechy – ma rozległą wiedzę i porusza się w dwóch dyskursach: naukowym i publicystycznym, a ponadto jest ciągle głodna wiedzy, ma „cudownie naiwną postawę ciekawości”.

Prof. Michał Głowiński stwierdził, że jego doktorant Paweł Rams przygotowuje ciekawą pracę o tym, jak pisano o Brzozowskim od 1945 do 1989 roku. Będzie to praca o tym, jak zmieniał się w Polsce Ludowej pisanie o lewicowym intelektualście na przestrzeni kilku dziesięcioleci. Paweł Rams skończył dwa wydziały i jest magistrem filozofii i filologii

polskiej, co nie jest dla podjętego tematu bez znaczenia. Profesor Głowiński na zakończenie swojej wypowiedzi wyraził nadzieję, że będzie to wybitna praca.

Prof. Marek Zaleski wyraził pogląd, że Dorota Jarecka jest osobą, która jest w stanie napisać rewizyjną historię surrealizmu w Polsce.

Wobec braku innych głosów z sali Przewodnicząca zarządziła głosowanie jawne przez podniesienie ręki w sprawie poparcia wniosków doktorantów IBL PAN, Doroty Jareckiej i Pawła Ramsa o stypendium Prezesa Polskiej Akademii Nauk. Wnioski przegłosowano jednomyślnie.

Na koniec z wolnym wnioskiem wystąpił prof. Andrzej Dąbrówka, nawiązując do wcześniejszej dyskusji nad poparciem Oświadczenia Członków Centrum Badań nad Zagładą Żydów w sprawie projektu zmiany ustawy o IPN. Odczytał oświadczenie następującej treści: „Apeluję do Rady Naukowej IBL, aby w przyszłości nie podejmowała uchwał w sprawach, które są jej znane tylko ze słyszenia, a nie były zapowiedziane w rozesłanych wcześniej materiałach w regulaminowym trybie”.

Wobec braku innych wniosków i głosów z sali Przewodnicząca zakończyła obrady.

Protokół sporządziła

Marlena Sęczek